

Andrzej Januszewski

Struktura zaburzeń narcystycznych a odczuwane dolegliwości somatyczne w grupie młodzieży

Structure of narcissistic disorders and experience somatic disturbances in teenagers

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
Katedra Psychologii Ogólnej

Osobowość narcystyczna, a szczególnie jej wyostrożona postać z racji licznych symptomów (por. ICD-10: F60.-) zwana narcyzmem - charakteryzuje osoby o bezkrytycznym samouwielbieniu, ze szczególną koncentracją na sobie, wynikającą z całkowitego skierowania energii libidynalnej na «ja» a nie na obiekty zewnętrzne. Już pierwsze opisy osób dokonane przez Z. Freuda akcentowały większą częstość skarg na różne dolegliwości somatyczne osób z charakterem narcystycznym, aniżeli czynili to zdrowi. Brak organicznego podłoża dla tych dolegliwości był podstawą do interpretowania ich jako mających pochodzenie konwersyjne. Biorąc pod uwagę dość bogatą listę symptomów narcystycznych mierzonych za pomocą 18-skalowego Kwestionariusza Narcyzmu (aut. F. Deneke, B. Hilgenstock i R. Müller) i fakt coraz częstszego występowania narcyzmu w populacjach – przeprowadzono badania młodzieży (13-18 r.ż., N=502). Stosując procedury wykorzystujące modelowanie równań strukturalnych (SEM - ang. Structural Equation Models) w tym konfirmacyjną analizę czynnikową (CFA) i analizę

przyczynowości (CA) – zweryfikowano wiele szczegółowych hipotez dotyczących związku między strukturami zaburzeń narcystycznych a odczuwanymi dolegliwościami somatycznymi, kontrolowanymi Giessenowskim Kwestionariuszem Dolegliwości dla Dzieci i Młodzieży (aut. E. Brähler, J. Scheer). Ogólnie wykazano, że:

1. Testowany model strukturalnej zależności przyczynowej (CM - causal modeling), konstruktologicznego złożony ze sfer klasycznego narcystycznego «ja» oraz idealizującego «ja» (zmienna egzogeniczna) pozytywnie zweryfikował hipotezę o dopuszczalności wpływu przyczynowego tej dwuczynnikowej struktury na natężenie odczuwanych dolegliwości. Warto podkreślić, że ok. 11% wpływ wprost proporcjonalnej zależności pochodzi z obszaru idealizującego «ja» (pozostałe wpływy przyczynowe są nieistotne) na zmienną endogeniczną (dolegliwości somatyczne), której wskaźnikami są dolegliwości: układu krążenia, stawów i kończyn, żołądkowe, męczliwość, przeziębieniowe (wsp. ścieżek (λ) od 0,72 do 0,87); (RMSEA=0,047; PCLOSE=0,663; GFI=0,960).

2. W porównaniu z powyższym, znacznie silniejszy (blisko 40%) wpływ przyczynowy o wprost proporcjonalnej zależności wykazano między dwuczynnikowym konstruktem narcyzmu: zagrożone «ja» i hipochondryczne «ja» a subiektywnie odczuwanymi dolegliwościami somatycznymi. Szczególnie silny wpływ generuje substruktura zagrożonego «ja» (wsp. ścieżek: (λ_x) od 0,52 do 0,95; (γ) od 0,63 do 0,67; (λ_y) od 0,67 do 0,92); (RMSEA=0,05; PCLOSE=0,494; GFI=0,960).

anjan@kul.lublin.pl